

Rammeaftale 2019-20

Politisk aftale om udvikling, koordinering og styring på det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Midtjylland

Indhold

Resumé4

Udviklingsområder

Den nære psykiatri6

Fælles udviklingstiltag for børn og unge med autisme8

Effekt, kvalitet og progression som det bærende princip10

Nyt i styringsaftale 2019-2012

Principper for takstsamarbejdet14

Øvrige fælles udviklingstiltag16

Tværregional koordination18

Bilag til Rammeaftale 2019-20 20

Kontakt21

Forord

Med rammeaftalen sætter vi i de midtjyske kommuner og region retningen for de kommende års samarbejde om udvikling af faglige indsatser og koordinering af kapacitet og styring på det specialiserede social- og specialundervisningsområde.

Retningen er politisk sat med indspil fra kommunerne og regionen, og med udgangspunkt i en fælles vision om, at borgeren er i centrum, og at det er borgerens hverdag og livskvalitet, det handler om.

Aftalen er for første gang toårig. Det giver os bedre mulighed for at folde fælles udviklingsområder og initiativer ud i større omfang end tidligere.

I Rammeaftale 2019-20 sætter vi fokus på faglig udvikling inden for en række områder, hvor vi ser behov for at stå tættere sammen for at udvikle og udbrede metoder og viden om, hvad der virker.

Et væsentligt element i samarbejdet om at løfte rammeaftalens visioner er at skabe videndeling om faglige metoder og tilgange på tværs af kommuner og region – og med organisationer og civilsamfund som en vigtig medspiller.

Det kan vi kun gøre, når vi samarbejder om at styrke den faglighed, der skal understøtte borgerens potentiale for at kunne mestre sit eget liv.

Med rammeaftalen vil vi i de kommende år sætte fokus på at udvikle den nære psykiatri i en ny alliance med sundhedsområdet, praktiserende læger og patient- og pårørendeforeninger.

Vi vil også igangsætte fælles udviklingstiltag for børn og unge med autisme, så de får de bedste vilkår til at leve et godt liv og til at være en aktiv del af samfundet.

Derudover vil vi bidrage til at borgerne opnår størst mulig livskvalitet og mestring ved at sætte effekt, kvalitet og progression som det overordnede bærende princip i arbejdet med borgeren.

Vi ser frem til samarbejdet om at udfolde rammeaftalens visioner og initiativer til konkret handling – og vil takke alle jer, der er med til at give rammeaftalen liv og værdi lokalt.

Med venlig hilsen

Torben Hansen
Formand for KKR Midtjylland

Steen Vindum
Næstformand for KKR Midtjylland

Resumé

Udvikling og koordinering

Det er kommunernes ansvar at koordinere det specialiserede social- og specialundervisningsområde i samarbejde med regionen. Denne koordination foregår via rammeaftalen, som indeholder aftaler om fælles udviklingstiltag, kapacitet og styring på det sociale område.

De midtjyske kommuner oplever generelt sammenhæng mellem deres behov og det samlede udbud af tilbud på det specialiserede social- og specialundervisningsområde.

Flere kommuner oplever dog, at der er behov for faglig udvikling af tilbuddene til borgere med psykiske problemstillinger samt til børn og unge med en autismespektrumforstyrrelse.

I Rammeaftale 2019-20 sætter de midtjyske kommuner og region særligt fokus på 3 fælles udviklingsområder:

- Den nære psykiatri – et fælles udviklingsområde mellem den midtjyske Sundhedsaftale og Rammeaftale
- Fælles udviklingstiltag for børn og unge med autisme
- Effekt, kvalitet og progression i tilbud og takster

Videndeling om faglige metoder og tilgange er et væsentligt element i samarbejdet om de 3 udviklingsområder.

De fælles udviklingsområder er beskrevet på de efterfølgende sider, og sætter retningen for de kommende års samarbejde på det sociale område i Midtjylland.

Styring og økonomi

Rammeaftalen omfatter de kommunale og regionale tilbud i den midtjyske region, som anvendes af flere kommuner end driftskommunen. I Midtjylland er ca. 10.000 dag- og døgnpladser omfattet af Rammeaftalen.

Rammeaftalen sætter rammerne for styring af økonomi- og kapacitetsudviklingen på de omfattede tilbud.

Dette sker gennem styringsaftalen, hvis primære formål er at beskrive principperne for finansiering, takstberegning og aftaler om køb og salg af pladser for kommunale og regionale tilbud i den midtjyske region.

Der udarbejdes årligt ledelsesinformation på baggrund af indberetninger fra kommuner og region med henblik på løbende at følge udviklingen på området. Udviklingen følges bl.a. via takstudvikling, belægning og kapacitet på de omfattede tilbud.

Styringsaftalen er et bilag til Rammeaftale 2019-20.

Rammeaftalens fælles mål og vision for borgerne

Samarbejdet på det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Midtjylland kendetegnes ved, at det gør en forskel for borgerne.

Vi arbejder sammen på tværs af de midtjyske kommuner og region for:

- At borgeren har mest muligt ansvar og indflydelse på eget liv med fokus på livskvalitet
- At indsatser hænger sammen og skabes sammen med borgeren, hele vejen rundt
- At borgerens ressourcer kommer i spil og skaber værdi i en tidlig og fokuseret indsats
- At alle er en del af et fællesskab

Samarbejdet skal sikre høj kvalitet i tilbuddene til alle målgrupper. Både for borgere med potentiale for rehabilitering og øget mestring og for borgere med varigt støttebehov.

Udviklingsområde 1

Den nære psykiatri

Den nære psykiatri indgår som et fælles udviklingsområde i Rammeaftalen og Sundhedsaftalen for de kommende år.

Vi skal prioritere den nære psykiatri. Det skal vi fordi stadig flere borgere – både børn, unge og voksne – rammes af psykiske lidelser.

Indsatser, der retter sig mod den enkeltes hverdagsliv, spiller en afgørende rolle, både når man skal komme sig og leve et godt liv med en psykisk lidelse, og når psykiske lidelser skal forebygges.

Borgere med psykiske lidelser har en større dødelighed end befolkningen generelt og har sværere ved at bevare tilknytning til uddannelse og arbejdsmarked end mennesker med somatiske lidelser. Mange borgere med psykiske lidelser har således komplekse problemer og brug for flere tilbud – ofte på tværs af de kommunale forvaltningsområder, den regionale behandlingspsykiatri, almen praksis og civilsamfundet.

En fælles retning for udviklingen af den nære psykiatri på tværs af kommuner, region, almen praksis og civilsamfund er derfor helt afgørende.

Derfor er der dannet en fælles alliance om den nære psykiatri mellem de 19 kommuner, Region Midtjylland, PLO Midtjylland og bruger- og pårørende organisationer, om at forbedre og udvikle den nære psykiatri i Midtjylland.

Vision

Forslag til vision er under udarbejdelse i samarbejdet om den nære psykiatri

Initiativer

- Vi udvikler konkrete initiativer, som understøtter en forstærket psykiatri på tværs af sektorer
- Vi iværksætter fælles løsninger, der giver bedre forløb og sammenhæng for borgerne
- Den nære psykiatri er et fælles udviklingsområde i Rameaftale 2019-20 og den kommende Sundhedsaftale.

Fælles udviklingstiltag for børn og unge med autisme

En procent af danske børn og unge har en diagnose inden for autismspektret. Disse børn og unge har ofte vanskeligt ved at trives i almene skole- og ungdomsmiljøer. De midtjyske kommuner peger på, at der er et stort potentiale i at samarbejde på tværs om at finde nye metoder og veje til at forebygge skolevægning blandt børn og unge med autisme.

Der er flere problematiske aspekter af skolevægning. Forskningen peger på en række følgevirkninger som social tilbagetrækning, faglige udfordringer, arbejdsløshed og øget risiko for psykiske problemstillinger. Der er således et stort menneskeligt og økonomisk potentiale i at udvikle foregribende og afhjælpende løsninger. Det er afgørende at forældrene aktiveres i dette arbejde, så der findes gode løsninger, der passer til familien.

Skolevægning er særligt problematisk i forhold til børn og unge med autisme. Forskning viser, at når et barn eller en ung med autisme oplever at være isoleret og ekskluderet, er der risiko for at det medfører varig nedsat livskvalitet og manglende deltagelse i samfundet.

Det første skridt er at skabe viden om tegn på skolevægning, så der kan reageres tidligt og hurtigt. Både hos forældrene, på skolen, hos de praktiserende læger og i kommunerne.

Der er behov for nye indsatser, så forældre og medarbejdere rustes til at tage hånd om problematikken. Bl.a. med fokus på udvikling af lokalt forankrede tilbud i tilknytning til skoler og uddannelser i nærmiljøet.

For unge med autisme er der særlig behov for at sætte fokus på de overgange de møder fra skole til ungdomsuddannelse og videre til beskæftigelse. Det er en sårbar periode for unge med autisme, fordi der stilles nye krav i form af eksempelvis job, videreuddannelse eller til at flytte hjemmefra. Samtidigt oplever de fleste at støtteniveauet ændrer sig, når de bliver 18 år. Derfor er det vigtigt at rette fokus mod, hvilke tiltag der kan gøres for at overgangen bliver så god som mulig.

Vision

Vi vil sikre en sammenhængende indsats mellem almen og specialområdet, så børn og unge med autisme får de bedste vilkår til at leve et godt liv og til at være en aktiv del af samfundet.

Initiativer

- Vi skaber viden om tidlige tegn på skolevægring, så vi kan handle foregribende og hurtigt give barnet eller den unge den nødvendige støtte
- Vi udvikler metoder og modeller for lokalt forankrede indsatser i tilknytning til skoler og uddannelsesinstitutioner i de unges nærmiljø
- Vi finder gode løsninger sammen med forældrene
- Vi skaber gode overgange fra skole til ungdomsuddannelse og videre til beskæftigelse for unge med autisme

Udviklingsområde 3

Effekt, kvalitet og progression som det bærende princip

For at vi kan udvikle tilbuddene på det specialiserede socialområde er det væsentligt at vi har et fælles fokus på effekt, progression og kvalitet. Det er gennem øget kvalitet i opgaveløsningen og brugeroplevet kvalitet, at vi kan skabe effekt og progression hos borgeren. Vi skal derfor dele viden om og gøre brug af de faglige indsatser, vi ved virker.

Et centralt redskab for det rehabiliterende arbejde er mål og opfølgning. Således er kommunerne i dag enige om at sætte mål for indsatsen i samarbejde med den enkelte borger. Mål og opfølgning er samtidig et bærende element i kommunikationen mellem myndighed og udfører om indsats og om borgerens udvikling.

Med det afsæt udvikles en fælles ramme for faglige begreber, der skal styrke dialogen mellem borger, myndighed og udfører om målsætning for progression og effekten af indsatsen. Det skal være med til at skabe genomsigtighed i sammenhængen mellem målsætning for borgeren og den indsats der iværksættes.

Kernen i den rehabiliterende indsats er, at styrke borgers egenmestring. Der er derfor et potentiale i at styrke den økonomiske opfølgning på borgernes udvikling, så de formodede effekter af den rehabiliterende indsats i højere grad afspejles i omfanget af indsatser.

Hensigten er at tydeliggøre sammenhængen mellem borgerens trivsel og udgifterne til borgers tilbud. I den sammenhæng er det relevant at gøre op med den traditionelle økonomiske styring og udvikle nye tilgange til styring på socialområdet.

Vision

Vi vil bidrage til at borgerne opnår størst mulig livskvalitet og mestring ved at sætte effekt, kvalitet og progression som det overordnede bærende princip i arbejdet med borgeren.

Vi vil sætte fokus på effekten af sociale indsatser og progression i borgerens udvikling ved at skabe gennemsigtighed i sammenhængen mellem borgerens målsætning og den indsats, borgeren modtager.

Initiativer

- Vi deler viden om faglige metoder, der skaber effekt og progression. På den måde kan vi øge den enkelte borgers livskvalitet og mulighed for selv at mestre så stor en del af sit liv, som muligt.
- Vi bruger en fælles ramme for faglige begreber i dialogen med borgeren og hinanden om målsætninger, indsatser og opfølgning.
- Vi sikrer gennemsigtighed i samhandlen, så borgerens progression afspejler sig i udgifterne for den ydelse, borgeren modtager.
- Vi udvikler nye økonomiske og effektbaserede styringsmodeller på socialområdet

Styringsaftale 2019-20

Rammeaftalen omfatter kommunale og regionale tilbud i den midtjyske region, som anvendes af flere kommuner end driftskommunen.

I Midtjylland er ca. 10.000 pladser inden for det specialiserede social- og specialundervisningsområde omfattet af Rammeaftalen.

Rammeaftalen sætter rammerne for styring af økonomi- og kapacitetsudviklingen på de omfattede tilbud.

Dette sker gennem Styringsaftalen, hvis primære formål er at beskrive principperne for finansiering, takstberegning og betalingsmodeller i den midtjyske region. Styringsaftalen fastlægger med andre ord spillereglerne for samarbejdet mellem køber og sælger.

Styringsaftale 2019-20 er et bilag 1 til Rammeaftalen og kan tilgås via dette [link](#)

Nyt i styringsaftale 2019-20

Takstaftale for perioden 2019-2022

De 19 Kommuner og Region Midtjylland indgår følgende aftale om udvikling i taksterne i perioden 2019 – 2022:

- Taksterne kan ikke stige i perioden
- Taksterne reduceres med minimum 2 pct. i hele perioden
- Der er mulighed for at fratække den del over 3 pct., der blev aftalt i sidste periode
- Det aftales, at aftalen tages op til fornyet drøftelse i 2019

Forhold omkring udmøntning af takstaftalen til administrativt brug vil blive uddybet i styringsaftalen (bilag 1).

Forsorgstilbud og kvindekrisecentre

Forsorgshjem og kvindekrisecentre er boformer, der skal kunne modtage brugerne akut, og i taksten er derfor indregnet en finansiering af visse ledige perioder (tomgang). Udskrivningen kan ske med dags varsel og en borger kan have en udskrivningsdato på et tilbud samme dag som indskrivningen finder sted på et andet tilbud. Kommunerne er forpligtede til at betale for begge tilbud jf. Ankestyrelsen.

Ledelsesinformation

Ledelsesinformationen udarbejdes årligt på baggrund af indberetninger fra kommunerne og Region Midtjylland og er sammensat af takstudvikling på regnskabstal, takstudvikling baseret på budgettal, opgørelse af over- / underskud, belægningsoversigt samt pladsoversigt. Formålet med ledelsesinformationen er at kunne udpege relevante opmærksomhedspunkter over for driftsherrerne og tydeliggøre udviklingen på området.

Principper for takstsamarbejdet

Styringsaftalen bygger på følgende overordnede principper for takstsamarbejdet

Incitament til sikker drift

Driftsherren skal have incitament til at sikre en løbende økonomisk effektiv drift, herunder at der sker den nødvendige tilpasning af kapaciteten.

Den løbende tilpasning er afgørende for at undgå tomme pladser og for at minimere risikoen for underskud. Tilpasningen sker ved, at driftsherren kan foretage midlertidige kapacitetsændringer i tilbuddene. Køberkommunen skal have incitament til at indgå rettidig dialog med driftsherren om forventninger og ændringer i efterspørgslen.

Takster og udgiftsstyring

Taksterne skal være retvisende og sammenlignelige ydelser skal kunne sammenlignes på priserne udregnet efter samme principper.

Det overordnede fokus på takster er dels et behov for at kunne styre de kommunale og regionale udgifter, og dels et behov for udvikling af omkostningseffektive tilbud, hvor faglighed og kvalitet fortsat opretholdes.

Samme regler for alle udbydere af tilbud

For at sikre ensartede konkurrencevilkår gælder de samme regler for omkostningsberegninger for alle udbydere inden for rammeaftalens område. Der er enighed om, at taksterne betragtes som endelige, og at efterregulering skal begrænses i størst muligt omfang.

Regulering af over-/underskud

Takstbekendtgørelsen bestemmer, at driftsherren skal indregne tidligere års over- og underskud i taksterne. Overstiger et over- eller underskud +/- 5 % skal den del der er over 5% indregnes i taksten senest 2 år efter det år, over- eller underskuddet vedrører.

Taksterne skal generelt afspejle de langsigtede omkostninger. Derfor må mulighederne for at udligne over- og underskud på tværs af tilbud ikke bruges til at holde fast i, at nogle takster permanent ligger lidt over omkostningsniveauet for ydelsen, mens andre ligger lidt under. Derfor skal driftsherren overveje, om budgetterne på de enkelte ydelser/ydelsesniveauer skal reguleres, så budgetterne (og dermed taksterne) er et reelt udtryk for de gennemsnitlige langsigtede omkostninger.

Rammerne for takstsamarbejdet

Af Styringsaftale 2019-20 fremgår blandt andet:

- Hvilke tilbud, der er omfattet af rammeaftalen
- Eventuelle aftaler om udviklingen i takster for tilbud omfattet af rammeaftalen
- Aftaler om prisstruktur og takstberegning
- Aftaler om oprettelse og lukning af pladser
- Aftaler om afregning og betaling

Ingen af de midtjyske kommuner har tilkendegivet, at de ønsker at overtage regionale tilbud i forbindelse med fastlæggelsen af rammeaftalen.

Styringsaftalen er bilag 1 til rammeaftalen og kan tilgås via dette [link](#)

Status på det fælleskommunale samarbejde

Øvrige fælles udviklingstiltag

Aktuelle problemstillinger og behov for fælles handling på det sociale område drøftes løbende i den administrative styregruppe på det specialiserede social- og specialundervisningsområde (kaldet DASSOS), hvor socialdirektørerne i de 19 midtjyske kommuner og regionen mødes hvert kvartal. Samarbejdet i DASSOS kan følges på Sekretariat for Rammeaftalers hjemmeside [\[link\]](#).

Nedenfor ses en kort status på arbejdet med tidligere rammeaftalers udviklingsområder og øvrige fælles udviklingstiltag:

Videndeling om mål og metoder på voksenhandicapområdet

KKR Midtjylland har i perioden 2016-2018 sat særlig fokus på fælles indsatsområder og videndeling om faglige metoder på voksenhandicapområdet.

Arbejdet blev igangsat med et fælleskommunalt ramme-papir, hvor KKR opfordrede kommunerne til sætte mål for indsatsen. Gennem projekter som afprøvning af Collective Impact metoden og temadage, er der udviklet og delt metoder til øget medborgerskab og integration af voksne borgere med handicap på arbejdsmarkedet, i fritidslivet og i lokalsamfundet. Læs mere her [\[link\]](#).

Revision af ledsageraftalen

Ledsageraftalen har til formål at sikre, at borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer får den nødvendige personlige hjælp samt hjælp til kommunikation og ledsagelse i forbindelse med behandling på hospitalet. Aftalen blev revideret i 2018 og kan læses her [\[link\]](#).

Kortlægning af kommunikationsområdet i Midtjylland

Kommunikationsområdet var et fælles udviklingsområde i Rammeaftale 2017.

Der blev gennemført en kortlægning af de midtjyske kommunikationscentre, der synliggjorde centrenes konkrete viden og indsatser, så kommunerne har samlet adgang til information om kommunikationscentre i Midtjylland. Kortlægningen kan læses her [\[link\]](#).

Anbefalinger til et styrket krisecentertilbud

Kapaciteten på de midtjyske krisecentre var under pres i 2016. Derfor besluttede kommunerne at sætte fokus på området ved at udarbejdede en række anbefalinger til et styrket krisecentertilbud i Midtjylland. Der udarbejdes en forløbsbeskrivelse med fokus på den helhedsorienterede tilgang. Sideløbende udarbejdes et overblik over de enkelte krisecentres særlige kompetencer. Følg arbejdet her [\[link\]](#).

Hjerneskaedesamråd

I Midtjylland har regionen og kommunerne en fast samarbejdsstruktur på hjerneskaedeområdet i form af hjerneskaedesamråd for hhv. børn og unge og for voksne med erhvervet hjerneskaede.

Hjerneskaedesamrådene har i 2017 udarbejdet "Rapport om Rehabilitering på Specialiseret Niveau". Formålet er at opnå en fælles forståelse af begrebet på tværs af sektorerne, herunder definition og krav til funktionsevnevurdering, kompetencer og kvalitet. Rapporten følges op af en række konkrete initiativer. Hjerneskaedesamrådenes aktiviteter kan løbende følges for børn og unge samrådet [\[link\]](#) og for voksen samrådet [\[link\]](#).

Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Tværregional koordination

Der findes 10 lands- og landsdelsdækkende tilbud samt 8 tilbud med sikrede afdelinger på landsplan. Kapaciteten og belægningen på disse tilbud koordineres tværregionalt, da der er tale om specialiserede tilbud, der er omfattet af hel eller delvis objektiv finansiering.

De eneste af disse tilbud, der er beliggende i Midtjylland, er de sikrede institutioner Koglen og Grenen, som drives af Region Midtjylland.

Tilbuddenes udvikling i forhold til kapacitet og belægning er nærmere beskrevet i rammeaftalens bilag 2 [\[link\]](#).

Nedenfor findes en kort opsummering af hovedtendenserne.

Lands- og landsdelsdækkende tilbud

Den samlede belægning på de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud var i 2017 på 100 procent mod en belægning i 2016 på 104 procent. Center for Døvblindhed og Høretab i Region Nordjylland har reduceret kapaciteten væsentligt i 2017 og 2018. Der igangsættes et opfølgende arbejde på tværs af regionerne.

Den sikrede boform Kofoedsminde i Region Sjælland har i 2016 øget antallet af pladser fra 34 til 44 og i 2017 fra 44 til 47. Samtidig havde tilbuddet i 2017 en belægning på 130 procent. Kapacitetsudviklingen følges tæt.

Sikrede afdelinger

På baggrund af en landsdækkende benchmarkanalyse af kapaciteten i de sikrede afdelinger besluttede de regionale driftsherrer at reducere kapaciteten på landsplan med 20 pladser, så antallet af pladser i 2017 blev reduceret fra 126 til 106 pladser. I 2018 er antallet af pladser øget til 109. Den samlede belægning på de sikrede og de særligt sikrede afdelinger var i 2017 på 90 procent.

Den tværregionale koordination

I forbindelse med udarbejdelsen af rammeaftalen har kommunerne ansvaret for at sikre indbyrdes koordination mellem regionerne i forhold til de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger samt den sikrede boform Kofoedsminde.

Der er nedsat et kommunalt koordinationsforum bestående af repræsentanter fra de administrative styregrupper på det specialiserede socialområde i hver af de fem KKR. Koordinationsforum er ansvarlig for at udarbejde forslag til landsdækkende koordination af de berørte områder, som indgår i de enkelte rammeaftaler.

Opgørelse af kapacitet og belægning på de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger er et fælles bilag til rammeaftalerne i de 5 regioner.

De administrative styregrupper har ansvar for at følge udviklingen på de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger, som er beliggende i egen region. Såfremt der sker eller er udsigt til væsentlige ændringer i kapacitet og/eller behov, skal styregruppen bringe det op i Koordinationsforum, så kommunerne i fællesskab kan løfte deres ansvar på området.

Bilag til Rammeaftale 2019-20

Rammeaftalens bilag

1. Styringsaftale 2019-20
2. Lands- og landsdækkende tilbud og sikrede afdelinger
3. Udviklingsplan, Landsbyen Sølund
4. Udviklingsplan, Specialområde Autisme, Region Midtjylland
5. Udviklingsplan, Specialområde Socialpsykiatri, Region Midtjylland
6. Organisering af det fælleskommunale samarbejde i Midtjylland
7. Tilbudsviften pr. januar 2019
8. Oversigt over pladser omfattet af rammeaftalen

Rammeaftalen med bilag kan findes på hjemmesiden:

<https://rammeaftale.viborg.dk/Rammeaftale/Rammeaftale-2019--2020>

Kontakt

Sekretariat for rammeaftaler
Prinsens Alle 5
8800 Viborg

Hjemmeside: <https://rammeaftale.viborg.dk/>

Mail: takst@viborg.dk
Tlf: 41 71 99 98

**Rammeaftale på det specialiserede social-
og specialundervisningsområde for de 19
midtjyske kommuner og Region Midtjylland**

